spomenik že višino 400 K in če pojde tako naprej, nam bo mogoče še letos ovekovečiti pokojnikov spomin pri Sv. Petru na Med. selu. — Ker je to zborovanje pri Sv. Križu tako lepo uspelo, smo sklenili tudi prihodnje zborovanje prirediti tamkaj, in sicer dne 12. julija. Da bo pa mogoče tudi tovarišem, ki so dopoldne zadržani, da se udeleže zborovanja, pri katerem predava tov. Sotošek o roditeljskih večerih, smo določili, da se prične zborovanje ob 1. popoldne. Torej takrat zopet polnoštevilno na snidenje! —é.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje v četrtek, dne 25. junija t. l., v dvorani goriške „Čitalnice“ ob 9. uri dopoldne po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik.
2. Skioptikon, predava g. Fran Finšger, c. kr. okr. šol. nadzornik.
3. Slučajnosti.
4. Pevska vaja. Mohorjeva pesmarica I. zvezek št. 48.

K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno

odbor.

Srednješolski vestnik.

** **Matura iz slovenščine.** Po novi določbi bi se ne vršila matura iz slovenščine na gimnaziji. Ali sedaj je prišla odredba za maturo; čigar pismen elaborat ne bo dober, bo moral delati tudi ustno maturo. — Isto velja za laščino. — Odredba je prišla na pritožbo proti temu, da bi se maturiralo le iz učnega jezika.

** **Ravnatelj Gassner v Gorici in nemški klasiki.** V „Soči“ čitamo: Te dni je prišel v Gorico potujoč nemški leposlovni predavatelj in se oglasil, da bi predaval dijakom gimnazije in realke v mojstrski obliki nekaj imed najlepših nemških pesnitev. Dijakom se je to naznanilo in zbrali so se z obeh zavodov v risarski dvorani realke pod vodstvom nekaterih profesorjev ob navzočnosti ravnatelja Gassnerja. Za predavanje je bila določena ura po kosilu pred popoldanskim šolskim poukom. Morda je bil ta neugodni čas kriv, da se je zbralo le malo dijakov. Prejkone pa so si marsikateri izmed slovenskih in italijanskih dijakov premislili, da bi hodili še za denar poslušat nemščino, ki jo vendar slišijo v šoli uro za uro, in ki jim dela dovolj preglavice in neprijetnosti. Nemških dijakov pa tudi ni bilo, ker jih sploh ni toliko, da bi prišli v poštev. Število poslušalcev je bilo tako pičlo, da se je predavatelj vljudno oglasil pri ravnatelju Gassnerju in ga naprosil, naj bi se preložilo predavanje na ugodnejšo uro. Slabo je naletel. Ravnatelj sploh ne ljubi oblik olikanega občevanja. Odgovoril je z osornim glasom. Slišala se je celo beseda „Ausbeutung“. Dijaki in profesorji so bili svedoki neprijetnega prizora. Konec je bil ta, da je predavatelj nevoljen odšel, opozorivši dijake, naj si ne jemljejo ravnatelja za zgled v dobrem! S tem je bilo vsega konec. — Dijaki so potem lahko premišljali, kako nemški ravnatelj čisla nemške klasike. Očitno je, da se mu ne zdijo vredni predavanja z vstopnino 20 vinarjev. Taka vstopnina mu je že „Ausbeutung“, to je izžemanje poslušalcev. Zjutraj je bil še sam vabil dijake k predavanju, ki ga je označil popoldne za golo izžemanje. Ako bi bil kakšen slovenski ravnatelj pokazal svoje spoštovanje do nemških klasikov tako po divjaško, to bi završalo v nemškem gozdu od Belta do Adrije! Ali ker je to zagrešil Nemec, se doslej nemški listi niso niti oglasili. Mi pa imamo sedaj en dokaz več za to, da nemški ravnatelj in nemški profesorji niso med nami to, za kar se izdajajo, namreč potrebni in nenadomestni širilci izobrazbe, nego pač le zato — da izžemajo slovenske in italijanske davkoplačevalce in se dajo od njih vzdrževati kakor oholi gospodarji.

** **V Ptuju** se je vršila na gimnaziji pismena zrelostna izkušnja od 15. junija naprej, ustna pa se prične 10. julija.

Politiški pregled.

* **Poslanska zbornica** je nadaljevala proračunsko razpravo. Posl. Pagnini se je pritoževal zaradi zanemarjenja Trsta od kompetentne oblasti, zahteval izpopolnitev luke in železniške zveze ter se zavzemal tudi za laško vseučilišče. Finančni minister je predložil zakonski načrt o davku na žganje. Po tem načrtu se poviša davek s 1. septembrom t. l.

* **Srbska cerkvena in šolska občina v Bosni** je odposlala deputacijo na državnega finančnega ministra Buriana, da ji odpusti dolg občine v znesku 170.000 K. Deputacija, v kateri je bil tudi sarajevski metropolit Evguen Letica, se je 2. t. m. vrnila z Dunaja. Baron Burian je prošnjo odklonil z obrazloženjem, da bi morala občina prej omenjeni dolg pripoznati. Minister je baje svaril o tej priliki srbske voditelje zaradi njihovega agresivnega vedenja nasproti upravi in uradništvu, zlasti zaradi napadov na sekcijskega načelnika Hörmanna. Minister bo vedno sprejemal opravičene pritožbe, sumničenja pa odločno zavračal. Naglašal je krivo razumevanje Srbov z ozirom na deželno pravo in o suvereniteti sultana. Bosna je bila osvojena z orožjem, in se jo bo, ako treba, branilo tudi z orožjem.

* **Promet tujcev in mistrstvo javnih del.** Delokrog novoustanovljenega avstrijskega ministrstva za javna dela ima poleg drugega tudi sledeče delovanje: delovati na to da se privabljajo tujci; podpiranje privatnih organizacij za povzdigo prometa tujcev; podpiranje raznih podjetij, kakor hotelov, prenočišč, planinskih koč, prometnih sredstev (posebno avtomobilov), odkritje novih gorskih krasot, ohranjenje karakterističnih krajev in naravnih lepot, pospeševanje industrije raznih reči za tujce. Za te namene je v vladni predlogi še dodatni kredit 500.000 K. Ta se razdeli sledeče: 1. Dodatki za športna in umetniška podjetja, za odkritje posebnih privlačnih točk glede turistike, za napravo razglednih stolpov, zavetišč, turistovskih potov, pospeševanje razvoja hotelov 350.000 K. 2. Subvencioniranje deželnih zvez za tujski promet 50.000 K. 3. Reklama 40.000 K, pozvedovalne pisarne v inostranstvu in doma 60.000 K.

* **Osrednja zveza gasilnih društev na Češkem** je sklenila pri občnem zboru na Binkoštni ponedeljek, da se člani vbodoče ne bodo več v paradi udeleževali raznih cerkvenih slavnosti, ker imajo taka društva samo skrbeti za varnost imetja in življenja svojih soobčanov.

* **Ogrski kmetje za splošno volilno pravico.** V Bekeszabi se je vršil na binkoštne praznike kongres ogrskih kmetov, ki se ga je udeležilo 963 delegatov in štiristo občin. Kongres je sklenil proglasiti za en dan splošni štrajk, ako ne bo na jesen predložen načrt o splošni volilni pravici.

* **Srbija.** Volitve v skupštino so končane. Izvoljenih je skupaj 81 vladnih in 71 opozicionalnih poslancev, potrebno je še 8 ožjih volitev, od katerih pripade polovica vladi, polovica opoziciji. Vladni položaj je po volitvah slabši nego je bil v stari skupštini, v kateri je bilo 91 vladnih pristašev in 69 opozicionalcev. Če upoštevamo oddane glasove, vidimo, da vlada nima večine prebivalstva za seboj, zakaj pri baš zvršenih volitvah je bilo oddanih 225.465 glasov za opozicijo in samo 175.444 glasov za vlado. Kako se bodo stvari nadalje razvijale, je težko reči.

* **Papež Leon XIII. — modernist.** Francoski jezuit Barbier je izdal knjigo pod naslovom „Napredek francoskega liberalizma in Francija“. Knjiga dolži pokojnega papeža Leona XIII., da je neposredni provzročitelj in razširjevalec liberalizma in katoliškega modernizma v cerkvenih naukih. Dasi so se baje v Vatikanu strinjali že vnaprej z Barbierovimi nazori, vendar je bil papež Pij X. primoran, dati knjigo na indeks, ker vendar ni mogel odobravati, da bi se nezmotljivega papeža proglašalo za — krivoverca.

* **Ruski car** se je sešel v Revalu z angleškim kraljem. Sprejem je bil presrčen. V napitnicah se je poudarjalo ožje zveze med obema državama.

* **Sibirske zahteve v ruski dumi.** Zastopniki ruske dume iz Sibirije zahtevajo, da se v Sibiriji uvede zemstvo kakor je v Rusiji, z nekimi neznatnimi modifikacijami, primernimi tamošnjim odnošajem.

* **Prebivalstvo Francije** se krči. V kratkem izide statistika prebivalstva francoske države. Po tej statistiki je bilo v minolem letu le 773.000 rojstev a 793.000 smrtnih slučajev, prebivalstvo se je torej zmanjšalo na 20.000 duš.

Vestnik.

Zakonski načrt o preosnovi § 55. drž. šol. zakona so v državnem zboru vložili nemškonacionalni poslanci. Načrt priobčimo prihodnjič v originalu.

Naš sotrpin — župan. V občini Gor. Logatec so se zedinili obč. odborniki po posvetovanjih in enoglasno volili za župana tov. P u n č u h a. Zasluži to čast, saj žrtvuje mož vse moči za delo v občini. Če je učitelj najboljši tajnik, zna biti tudi lahko najboljši župan. Živel!

Slava cesarju Francu Jožefu I.! Spevoigra. V proslavo 60 letnega vladarskega jubileja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. sestavil E m i l A d a m i č, učitelj v Kamniku, je naslov krasni skladbi, ki jo je založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ v Ljubljani. Partitura, obsežna 52 strani se dobi v Učiteljski tiskarni po 5 K.

Vpisovanje za sprejemne izpite v prvi letnik c. kr. ženskega učiteljišča v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 6. julija ob osmih, v prvi letnik c. kr. moškega učiteljišča v sredo, dne 15. julija ob osmih. Sprejemni izpiti se pričnó v torek dne 7. julija, oziroma v četrtek, dne 16. julija ob osmih.

Okrajna učiteljska konferenca slovenskih ljudskih šol v Ljubljani je bila dne 11. rožnika t. l. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“. V p r o s l a v o 6 0 l e t n e g a v l a d a n j a N j. V e l. c e s a r j a F r a n c a J o ž e f a I. je bila najprej s l a v n o s t n a s e j a, ki jo je otvoril c. kr okrajni šolski nadzornik g. A. M a i e r s slavnostnim govorom, ki je v njem v vzvesenih besedah omenjal redkega praznika 60-letnega jubileja ter poudarjal, da ostane ta praznik zapisan z zlatimi črkami v zgodovini naše države. Milijoni avstrijskih državljanov zro letos oduševljeno in s ponosom na prestol Njega, ki osredotočuje že 60 let politiško in kulturno življenje naše države. Poudarja, da ne bo razmotrival važnosti in 60letnega delovanja Nj. Vel. presvetlega cesarja, saj vemo vsi, kaj nam je naš velikodušni deželni oče. Da ima danes Avstrija napredno in moderno šolstvo, je vse le zasluga Njega, čigar posvečeno osebo obžarja letos glorija 60letnega jubileja. V vsi veliki monarhiji napreduje šolstvo in povsod, kjer se zbira učiteljstvo, se spominja z veseljem in navdušenjem Njega, ki je z novim državnim šol. zekonom vstvaril šolstvu nov temelj in na isto obračal posebno pažnjo. Tudi danes stopa učiteljstvo pred svojega plemenitega vladarja in mu poklada na glavo venec časti in hvaležnosti, pa mu zajedno obljublja, da hoče vbodoče takisto kot doslej vcepljati v otroška srca neomajano zvestobo in ljubezen do Njega. Vsi avstrijski narodi pošiljajo v teh dneh vroče želje k nebu: „Bog ohrani našega preblagega vladarja do skrajnih mej človeškega življenja!“ Z njimi združeni v duhu kličemo tudi mi, slovenski učitelji iz dna duše: „C e s a r j u F r a n c u J o ž e f u I. v e k o v i t a s l a v a, s l a v a, s l a v a!“ Zborovalci so zaklicali navdušeno trikratni „Slava“, nakar je učitelj g. A. R a p è omenjal v d a n o s t n e i z j a v e l j u b l j a n s k e g a u č i t e l j s t v a namreč, da mu iste ni treba utemeljevati, zakaj utemeljena je že v posvečeni osebi Nj. Veličanstva samega, pa takisto v njegovih velikih delih. Govornik pravi, da se s to izjavo pridružuje ljubljansko učiteljstvo vsem stanovom in vsem narodom naše lepe Avstrije, ki letos tekmujejo v izrazih genljive zvestobe, da bi vidno pokazali svojo neomajano vdanost in zvestobo do preljubljenega vladarja, ki je pred 60 leti zasedel svetli prestol svojih slavnih pradedov, in ki ga je na njem ohranil Bog do danes v srečo avstrijskih narodov. Ime cesarja F r a n c a J o ž e f a I. — je nadaljeval — se blesti poleg premišljenih, poleg genijalnih in odločnih, poleg viteških, velikih in človekoljubnih vladarjev iz rodovine habsburške z zlatimi črkami v zgodovini naše države, in baš stan učiteljev je, ki je premodremu vladarju dolžan večje hvaležnosti kakor katerikoli drugi stan in viden izraz hvaležnosti ljubljanskega učiteljstva bodi vdanostna izjava. Predlaga, da isto oddajo gg. c. kr. okrajni šolski nadzornik in vsi šol. voditelji in voditeljice visokemu predsedstvu vojvodine Kranjske, da ista predloži pred Najvišji prestol ta sicer skromen, a tem iskreneji izraz in zagotovilo neomajane vdanosti in zvestobe ter vročo ljubezen do Njega Veličanstva. Po teh uvodnih besedah prebere vdanostno izjavo in jo nato izroči predsedniku konferencije. Nato je učiteljstvo zaključilo slavnostno sejo s cesarsko himno. — C. kr. okr. šolski nadzornik g. A. M a i e r je za tem otvoril konferencijo. Pozdravil je vse navzoče ter imenoval za namestnika starosto ljubljanskega učiteljstva Leopolda A r m i č a, za zapisnikarja pa g. G o v e k a r j a in gdč. R o j č e v o. V nagovoru se je spominjal s toplimi besedami umrlih stanovskih tovarišev in tovarišic: Kobau Olge. M. Domenice Dereani, Emilije Guzelj, ravnatelja Raktelja in Val. Kumra. V znak sožalja so zborovalci vstali s sedežev. Soglasno so se sprejele knjige, ki naj se na novo uvedejo v prihodnjem šol. letu. Te so: Gabršček-Razinger: Berilo in slovnica za II. razred; Jožef Volc: Velike zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze za IV., V. in VI. razred; Jožef Brinar: Čitanka za meščanske šole I. del, za VI. razred; Ivan Macher: Prirodopis za meščanske šole, III. stopnja, za VIII. razred. — Za knjižnični odbor je poročal njega načelnik gospod nadučitelj J. D i m n i k. Omenja, da je bilo dohodkov 200 K od občinskega sveta. Od 3290 knjig prejšnjega leta, je narasla knjižnica leta 1907. na 3411 knjig. Da se izboljša njen gmotni položaj, je poročevalec predlagal, naj mestni šol. svet naprosi občinski svet, da izboljša letno dotacija od 200 K na 300 K, in da naj da letos 100 K izredne podpore. Predloga sta se soglasno sprejela. V knjižnični odbor za šolsko leto 1908/09. so bili iznova voljeni g. nadučitelj J. Dimnik, ter gg. učitelja J. Furlan in V. Sadar, v stalni odbor pa gdč. M. Marovtova ter gg. učitelji J. Likar, Razinger in J. Režek. — Ko se je nadučitelj g. Leopold Armič predsedniku zahvalil za vodstvo konferencije, je ta isto zaključil.

Razpisano je s šolskim letom 1909 mesto glasbenega učitelja na mariborskem učiteljišču. Prošnje do 16. julija na dež. šolski svet v Gradcu

Umrl je v Škofji Loki bivši šolski vodja Fran P r a p r o t n i k, edini brat pokojnega Andreja Praprotnika, star 75 let. N. v m. p.!

Potrjeni zakon. Cesar je dne 5. t. m. sankcioniral zakon glede ureditve učiteljskih plač, ki ga je sklenil istrski deželni zbor.

Počitniška kolonija za ljubljanske otroke. Mestni magistrat pošlje letos na počitnice v zavetišče pri Cerkljah na Gorenjskem 120 otrok. Prideli pa tej koloniji tudi nekaj učiteljev za nadzorstvo. Takemu učitelju se dovoli baje: 1. Prosto stanovanje in hrana za učitelja in tudi vso njegovo rodovino, ker bi bila prevelika žrtev, da bi na ljubo svojim otrokom pustil dva meseca svojo rodovino v nemar. 2. Mesečne remuneracije 120 kron, kar ni ravno preveč, ker bi pač nihče za manj ne prevzel tega težavnega posla. 3. Po končanih počitnicah se mu dovoli dvamesečni dopust, da si bo mogel odpočiti od napornega dvanajstmesečnega dela.

Jubilejska okraj. učiteljska konferenca za litijski okraj, ki se je vršila 10. dne t. m. v prijazni vasi Šmartnem pri Litiji, se je izvršila kaj slavnostno. V lahkem vetru so plapolale zastave v pozdrav učiteljstvu, ki je prihitelo v polnem številu na ta praznik. Res je, da praznujemo praznik okraj. učiteljske konference vsako leto, toda vsako leto ni jubilejsko leto in vsako leto ni tako svečanostne razporedbe, nego je bila razporedba letošnja. Ob deveti uri se je zbralo učiteljstvo v dekanijski cerkvi k slavnostni službi božji, pri kateri je popeval kaj lepo mešani zbor učiteljstva litijskega okraja. Ne moremo si kaj, da bi ne omenili pri tej priložnosti gdč. Peršlove, ki je kaj lepo zapela: „Ave Maria“ Po slavnostni službi božji se je zbralo učiteljstvo v kaj okusno ovenčanem šolskem poslopju k slavnostnemu predavanju: „Cesar Franc Jožef I.“, ki ga je priredil gospod c. kr. okraj. šolski nadzornik Ljudevit Stiasný. Divili smo se krasnim skioptiškim slikam. Da, kulturna stran je glavna stran vsakega vladarja. Ker izide predavanje itak tiskano, zaraditega se ne bomo izpuščali v podrobnosti na tem mestu. Po tem predavanju je poročal tov. Bernard Andoljšek, nadučitelj iz Litije, o razvoju ljudskega šolstva za vladanja cesarja Franca Jožefa I. Tudi to predavanje izide tiskano. In prav je tako. Škoda lepega dela, da bi se razblinilo v prazen nič. Marsikdo ga bo čital z zanimanjem in vsakdo s pridom. Na predlog tov. Franca Mlakarja, učitelja iz Šmartna pri Litiji, se sklene, da se naj uvrsti v konferenčno poročilo tudi predavanje gdč. Ivane Dolinarjeve, učiteljice iz Višnje Gore. S svojim predavanjem je nas ravnokar omenjena gospodična jako razveselila. Zapustila je starikav način čitanja in se oprijela manire govornikov. In tako je prav. To bi se naj poizkušalo povsod. Zakaj na tak način se izobrazi učiteljstvo prav lahko v govorništvu. In dobrih govornikov rabimo v našem stanu. Res je, da dar govora ni dan vsakomur, a komur je dan, ta naj ga uporablja v prid in povzdigo našega stanu in naroda našega. Saj govornikova beseda ima silno moč. Stalni odbor in knjižnični odbor ostaneta stara. Med odmorom se sklene sledeče: 1. Društvo prispeva za spomenik umrlemu tovarišu Engelbertu Kavčiču, bivšemu nadučitelju pri Sv. Križu. 2. Dovoli se prispevek za spomenik slavnega Lege. 3. Da se pokaže, da je učiteljstvo litijskega okraja iz večine naprednega mišljenja, se oglasi šest udov prostovoljno, da pohite kot delegati v Gorico. Po izčrpani razporedbi pa je pohitelo učiteljstvo v kaj okusno okrašene prostore g. Ivana Robavsa. Postrežba je bila izborna. Isto velja o jedi in pijači. To gostilnico priporočamo tujcem prav toplo. Skupnega obeda se je udeležilo skorej vse učiteljstvo. Počastili so nas s svojo navzočnostjo gg. c. kr. okrajni glavar Viktor Parma in pa komisar s svojo dražestno gospo soprogo. Iz venca govorov je nam omeniti v prvi vrsti govora gg. c. kr. okraj. šol. nadzornika Ljudevita Stiasný, ki je napil v imenu zbranega učiteljstva presvetlemu cesarju Francu Jožefu I., in pa c. kr. okraj. glavarja Viktorja Parme, ki se je zahvalil za patrijotizem, ki ga učiteljstvo ne nosi samo na jeziku, temveč tudi v srcu. Pozabiti pa ne smemo tudi govorov tov. Andoljška, Zajca, Škerbinca in Blaganje. Omeniti moramo tudi vdanostno izjavo, ki jo je poslalo učiteljstvo na predlog tov. Andoljška našemu presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. Po končanem obedu se je razvila neprisiljena in zaraditega prijetna zabava. Celo boginje Terpsihore se ni pozabilo povsem. Škoda, da so nas domislile Hore tako hitro dóma. Nehvaležni bi bili, ako bi ne pohvalili učiteljstva iz Šmartna pri Litiji in med temi še posebno tov. nadučitelja Mihaela Debeljaka, ki je imel največ skrbi in dela, da se je izvršila slavnost tako lepo.

Osebne vesti na Kranjskem. Zaradi bolezni je dobil dopust do konca šolskega leta učitelj in vodja šole v Zagradcu A n t o n V o d e in pride na njegovo mesto definitivna učiteljica M a r i j a J a g o d i č e v a iz Žužemberka. Na mesto umrlega učitelja F r a n c a A u s e r j a v Bohinjski Beli je imenovana za suplentinjo izprašana učiteljska kandidatinja J o s i p i n a Á r h o v a.

Opozarjamo na razpisano učiteljsko mesto na petrazrednici v Braslovčah. Kraj je slikevit trg, kakor so pač ravno najlepši deli slovenske Štajerske. Saj že mora Savinjska dolina sama biti cilj mnogih učiteljev zaradi svoje mikavosti, imovitega in naprednega prebivalstva Šolske razmere so v Braslovčah tako ugodne, kakor si jih le more učitelj želeti! V bližini Braslovč jedva četrt ure je oddaljena postaja Polzela. Šola je v drugem krajevnem razredu; življenski odnošaji so prav solidni. Rok za kompetenco poteče z 20. junijem.

Z Notranjskega nam piše tovariš: „Učiteljski Tovariš“ št. 45 l. 1907 piše med drugim. „Fakt je, da so naše plače naravnost škandalozne“, ter prav kolegialno nasvetuje, da bi tisti tovariši, ki so prebili častno 40 let v taki službi, kakršna je ravno učiteljska, kar priča, da so to pravi junaki v sedanjem slabotnem človeštvu, stopili v pokoj. Prav lep je ta nasvet. Tudi iz zdravstvenih ozirov bi učitelji po 40 letnem delovanju to teško službo radi pustili. Pri tem kolegialnem nasvetu se pač ni pomislilo, da je v pokoju utrujenemu staremu učitelju tudi potreba hrane, pijače, obleke in še ne

preskrbljene otroke vzdrževati in plačevati drago stanovanje. Pokojnina je manjša od plače. Pri tem nasvetu se pa tudi ni pomislilo na to, da so starejši učitelji služili po šest let in tudi še več let, ki se jim ne štejejo v pokojnino, ker jim ni bilo mogoče toliko si prihraniti, da bi se zamogli kakih 10 dni vzdrževati v Ljubljani za preizkušnjo učiteljske usposobljenosti in plačati takso, zakaj v pokoj se šteje le tisti službeni čas, ki ga je kdo, opravivši preizkušnjo v učiteljski pripravnosti, *doslužil* na kaki javni šoli. V pokoj stopivšemu učitelju pa odpade tudi draginjska doklada, ki je učitelju res rešilna podpora. Pomisleka vredno je torej, kako naj stari in utrujeni učitelj potem v pokoju živi, ako poleg tega še svojih otrok ni preskrbel. — Želeti bi bilo, da bi se gospodje deželni poslanci vsaj nekoliko ozirali pri regulaciji učiteljskih plač na žalostni položaj tudi starejših zaslužnih učiteljev. — Ako bi se vsa službena leta vštela v pokojnino, bi potem ne bilo učitelja, da bi ne uložil takoj prošnjo za pokojnino, ko bi dosegel predpisano 40letno zakonito službeno dobo. S tako odredbo bi bilo tudi mlajšim učiteljem nekoliko pomagano, in učiteljski stan bi bil vsaj nekoliko glede avanziranja na boljšem.

Štajerski okrajni šolski nadzorniki so dne 9. t. m. zborovali v Gradcu. Sklenili so ustanoviti štajersko zvezo okrajnih šolskih nadzornikov in delati po načrtu nadzornika P e e r z a iz Ljubljane za zvezo vseh avstrijskih okrajnih šolskih nadzornikov. Sklenilo se je tudi še prositi železniško ministrstvo za znižanje voznin in prositi deželni šolski svet za odmero primernih dijet. Ustanovil se je stalen odbor za tekoče posle. Udeleženci so bili s sestankom prav zadovoljni in so sklenili prirediti vsako leto enakega.

4000 zaplenjenih pesmaric. Iz Gnezna poročajo: Oblastnija je zaplenila 4000 poljskih pesmaric, in sicer zaradi revolucionarne vsebine!

Kakšne misli že navdajajo dvanajstletno deklico. Navado imam, da preiščem, odnosno dam preiskati učence tupatam. Pri teh „vizitacijah“ naletim na marsikaj zanimivega. Evo vam nekaj takega po originalu: I. del. 1. Rada muziko poslušaš. — 2. Rada pješ. — 3. Rada piješ vino. — 4. Keko let bi rada živela. — 5. Keko si stara. — Keko pa tvoja mati. — 7. Si kaj ubogim delila. — 8. Kero moško ime se ti najbolj dopade. — 9. Kakšna farba se ti najbolj dopade. — 10. Kera fara se ti najbolj dopade. — 11. Imaš brata. — 12. Keko služi na dan. — 13. Kakšni glas se ti najbolj dopade. — 14. Rada plešeš. — 15. Komu najrajši jesti daš. — 16. M a š r a d a d o s t i p e n e s. — II. del. — 1. Maš pajba. — 2. Je kaj fest. — 3. Je že star. — 4. Keko je star. — 5. Keko prifof ti je pisa. — 6. Keko pa ti njemi. — 7. Te ima rad. — 8. Kaj mu je ime. — 9. Kakšne ma oči. — 10. Skere fare je doma. — 11. Je bogat. — 12. Keko ma herbije. — 13. Kakšen ma glas. — 14. Je priden. — 15. Komi je podoben. — 16. Boš si ga vzela.

F r a n K o š i r.

Germanizacja na debelo se izvršuje v tržaških nemških šolah. Učencem je celo strogo prepovedano medsebojno občevanje v materinskem jeziku. Kakor poročajo z Dunaja, je državni poslanec dr. R y b a ř tozadevno vložil interpelacijo na naučnega ministra.

Dekliško trgovsko šolo, nemško seveda, misli ustanoviti celjska mestna občina, če dobi dovoljeno podporo od d r ž a v e, o b č i n e in graške trgovsko-obrtne zbornice. Slovenski davkoplačevalci bodo tedaj iznova plačevali za zavod, kjer se bo dosledno preziral njihov jezik. In ne le to: celjskim Nemcem, ki so že itak preoblagodarjeni z raznimi šolami in zavodi, naj dasta vlada in dežela zopet za nov ponemčujoč zavod podporo — Slovenci pa ne dobe niti najpotrebnejšega!

Slovensko učiteljstvo kočevskega okraja priredi v proslavo 60letnega vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. v korist „Učiteljskemu konviktu“ v nedaljo dne 21. junija t. l. j u b i l e j n i v e č e r v salonu g. Antona Arko v Ribnici. Vzpored: 1. Prolog, (govori nadučitelj g. Štefan Tomšič). 2. C e s a r s k a p e s e m, pevski zbor. 3. Vinko Krek: P o g o v o r z d o m o m, mešan zbor. 4. E. Adamič: P r i z i b e l i, samospev. 5. Ferdo Juvanec: P l a n i n a r i c a, mešan zbor. 6. Dr. Benjamin Ipavec: C i g a n k a M a r i j a, samospev (g. Viktor Grčar). 7. Karol Hoffmeister: N o c t u r n o, duet (gospa E. Burger in g. L. Tomšič). 8. Dr. Gustav Ipavec: L a h k o n o č, mešan zbor. — Premor 20 minut. — 9. „P o v a b i m s i m a j o r j a“. (Šaloigra v enem dejanju). Iz prijaznosti sodelujejo pri pevskih točkah p. n. gospice pevke in člani „Pevskega kluba“. Solotočke spremlja na klavirju gospa Hermina Ančik. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopina: Sedeži od I. do V. vrste po 2 K, drugih vrst po 1 K. Stojišča po 60 h. Predprodaja vstopnic pri Božidaru Betriani v Ribnici.

Z gospodarskega polja.

= **Uravnava posredovanja dela in služb v inozemstvu.** Državni zakonik je priobčil dve naredbi, ki jo je izdalo ministrstvo za trgovino v sporazumljenju z ministri za notranje stvari in pravosodje. Prva naredba se tiče posredovanja služb in dela v inozemstvu, ki ni bilo doslej urejeno po pozitivnih normah. Druga se tiče posredovanja dojilk. Glasom prve naredbe bo odslej posredovanje dela in služb v inozemstvu vezano na koncesijo, ki jo bo možno doseči in izvrševati, ako bo zadoščeno posebnim, v naredbi navedenim predpisom. S tem se ima ustvariti izdaten odpomoček proti pojavljajočim se zlorabam, zlasti pa proti trgovini z dekleti. Naredba o posredovanju dojilk pa bo *lastnike koncesioniranih obrti* za posredovanje služb in dela silila v izpolnjevanje posebnih higieničnih predpisov, toliko ob zabeležavanju oseb, ki iščejo službo kot dojilke, kolikor tudi o posredovanju med temi osebami in dotičnimi strankami.

= **Vseslovanski trgovinski kongres v Pragi.** Deželna zveza čeških gremialnih načelnikov je sklicala na 7. in 8. junija t. l. kongres slovanskih trgovcev iz vseh slovanskih dežel.

= **Kmetov prijatelj — Contadinello.** Deželni kmetijski urad goriški je začel izdajati tudi v laškem jeziku v enaki obliki in z isto vsebino listič pod imenom „Contadinello“ kakor je nepotrebni „Kmetov prijatelj“. Tudi Lahi so proti temu najnovejšemu umotvoru goriškega deželnega odbora, tudi oni pravijo, da je nepotreben in naj bi se denar, ki se potroši za njegovo izdavanje, rajše porabil v boljše, potrebnejše in koristnejše naprave v deželi. Za pouk v kmetijski in gospodarski stroki izhajata že v Gorici dva dobra strokovna lista, izdajana po obeh kmetijskih družbah ki popolnoma zadostujeta deželnim razmeram in to temveč, ker poleg teh dveh listov prihaja mnogo listov slične vsebine za Lahe iz Italije, za Slovence pa s Kranjskega, ne glede na množino nemških gospodarskih časnikov, katerih ima vsak olikan veleposestnik po več. „Kaj je torej vaju treba bilo?“

= **Mednarodni poljedelski zavod.** Dne 23. maja je bil v navzočnosti kralja in kraljice otvorjen v Rimu mednarodni poljedelski zavod. Govorili so: minister za vnanje stvari Tittoni, italijanski delegat grof Evgen Faina in v imenu inozemskih zastopnikov portugalski delegat Carvalco.

= **Telefonska zveza Trst-Pulj.** Ministrstvo za trgovino je sklenilo, da se ima takoj pričeti z gradnjo raznih dovoljenih telefonskih zvez po Istri, a najprej, da se zveže Trst s Puljem, za tem se prične zvezo Trst-Opatija.

= **Dunavsko-jadranska železnica.** Milanski „Corriere dela Sera“ javlja, da se te dni sklene v Parizu med interesiranimi velevlastmi pogodba glede dunavsko-jadranske železnice.

= **Mednarodna razstava v Tokiju.** Iz Washingtona javljajo, da je kongres enoglasno dovolil en in pol milijona dolarjev, da se Amerika udeleži mednarodne razstave, ki bo v Tokiju leta 1912.

Raznoterosti.

× **Cesarjev spomenik v Ljubljani.** Cesarjev spomenik, ki ga izdeluje akademični kipar Svitoslav Peruzzi, bo v par mesecih gotov, in se baje odkrije na cesarjev god, dne 4. oktobra. Stal bo v parku na Sodnijskem trgu.

× **Od 435 nabornikov v Ameriki 334.** V Metliko na Kranjskem je k letošnjemu naboru izmed 101 došlih mladeničev bilo le 23 potrjenih v vojake. Pozvanih je bilo 435, v Ameriki jih je torej 334.

× **Jubilej tobaka.** Letos bo 350 let, kar je prinesel Španec Consalvo Fernandez prvi tobak iz Amerike. Spočetka se je uporaba tobaka slabo širila, dandanes pa žalibog puši že mnogo šolskih otrok.

× **Velik požar** je razsajal v Čikagu. Zgorela je ogromna skupina hiš. Pogreša se 80 oseb.

× **Na otoku Lopudu** pri Dubrovniku je bil nastal velik požar v gozdu, ki je napravil mnogo škode. Gasili so pridno vojaki.

× **18.782 samoumorov** je bilo preteklo leto v Združenih državah v Ameriki, torej skoro 30 vsak dan.

× **Otrpnenje tilnika.** Iz Spljeta poročajo, da se je v Biočićih blizu Drniša pojavila bolezen otrpnenja tilnika. Nad deset oseb je zbolelo na smrt. Med prebivalstvom vlada velika panika, ki še narašča, ker niso oblastnije ničesar storile, da se prepreči razširjenje te bolezni.

× **Nesreča na vojaških vajah.** Iz Solnograda javljajo: Brigadir Herman Kolardt je pred dnevi odredil vojaške vaje. Že ob 6. uri zjutraj je bila neznosna vročina. Čete so neprestano marširale in prehodile pot 50 kilometrov. Med pešci je bilo razen aktivnih vojakov še 750 reservistov. Ob 3. uri popoldne so se vojaki ustavili ter so pričele vojaške vaje, ki so trajale do 8. ure zvečer. Ob 9. uri se je moštvo vrnilo v vojašnice. Vojaki so bili grozno utrujeni. Obolelo je 300 reservistov in 200 aktivnih vojakov. Šest jih je zadela solnčarica in so jih morali odnesti v bolniščnico. Častniki so pod pretnjo stroge kazni nadaljevali marš. Stvar pride pred državno zbornico.

× **Kobilice v Italiji.** V Pokrajini Pulja v južni Italiji se je pojavila ogromna množina kobilic, ki so pokrile velik del zemljišč. Doslej so nabrali že okolo 1000 kvintalov kobilic; vzlic temu je prebivalstvo v velikih skrbeh. Vsak dan jih naberejo okolo 100 kvintalov. Istotako se je mnogo kobilic pojavilo pri Tarantu in v bližini Galliopola

× **François Coppee.** Umrl je v Parizu pesnik in član akademije François Coppee.

× **Fijakerji štrajkajo** v Inomostu, ker magistrat ne pusti zvišati fijakerskega tarifa.

× **Znameniti slapi pri Jajcu** (v Bosni) so električno razsvetljeni. Razsvetljava ja že zagotovljena. Reflektor je postavljen v posebnem paviljonu nasproti slapom. Gibljivi reflektor divno razsvetljuje vse slape. Učinek je bajen.

× **Top se je razletel.** Te dni se je v Bohumu, kjer so Kruppove tvornice, na tamošnjem vežbališču za streljanje razletel top, ki je dva delavca ubil, osem jih pa težko ranil.

× **Slovensko društvo „Lipa“ v Zagrebu** je imelo v četrtek v gostilnici Križmanič sejo, na kateri si je osnovalo svoj pevski zbor.

× **Milijonar ubil očeta.** V Novem Jorku je milijonar Jurij Detriva ustrelil svojega očeta z revolverjem, ker se je hotel oženiti z mlado deklico. Sin je potem usmrtil še samega sebe.

× **Pisateljica postala — grofica.** Iz Madrida javljajo, da je kralj Alfonz. podelil španski pisateljici Emiliji Pardo Bazan nasledno grofovstvo.

× **Kitajski pekel.** Gotova domnevanja o spodnjem svetu in o življenju po smrti se nahajajo v vseh verah in mitologijah, ki jih je izmislila fantazija kakega ljudstva. Toda le redkokdaj *obstoja tako veliko soglasje med* opisovanjem pekla v srednjem veku in kitajskimi nazori o spodnjem svetu. Res čudno je, da se v kitajski umetnosti in slovstvu nahajajo skoraj enaki prizori in položaji, kakor jih predstavlja slavni italijanski pesnik Dante v svoji „Božanski komediji“. Neki angleški list meni celo, da je veliki pesnik nekako poznal to budistično naziranje pekla, kar da je vplivalo na njegov „Pekel“. Seveda je taka zveza nekako neverjetna. Poseben, upravi kitajski element je zlasti prevladanje juristočnih posebnosti, ki napravlja iz kitajskega pekla veliko fantastično sodišče, v katerem se presojajo barbarične kazni in čudovite izkušnje. Skozi vrata s pretečim napisom, ki jih straži čuvaj z živalsko glavo, pridejo mrtvi v peklenski prostor. V ta prostor vstopijo v svoji pozemski obleki, obremenjeni s svojimi grehi, ki jih očitno kažejo. Morilec n. pr. nosi v pokoro svojo lastno glavo v roki. Mrtveci pridejo potem k bregu reke, ob kateri sedi stara žena, ki odjemlje novodošlecem obleko ter jo obeša na drevo, ki se nahaja za njenim hrbtom. Grozno jo je gledati z njenimi očmi, ki so velika kakor goreča kolesa. Žena pokaže pogubljenim pota, na katerih imajo trpeti določeno jim kazen, toda ona jim obtežuje to trudapolno potovanje, ker jim pripravlja razne *ovire, vodi jih po krivih potih* ter tako brezkončno podaljšuje njihove muke. Vroč in mrzel pekel sta eden nad drugim, ki pričneta 11.900 milj pod zemeljskim površjem ter se raztezata 40.000 milj notri v sredino zemlje. Vsak pekel ima štiri vrata in štiri predpekle. Največja tema vlada v teh groznih razsežnih puščavah, ki jo dele samo goreči zidovi, ki se raztezajo ob vsakem peklu. In v vsakem teh oddelkov se kaznujejo gotovi grehi z določenimi kaznimi, po sistemu, ki je še bolj kompliciran in obsežen, kakor školastične distinkcije, v katere je razdeljen v posamične peklenske kroge in oddelke Dantejev pekel. Nad vse mere iznajdljiva je kitajska fantazija v slikanju najraznovrstnejih kazni in muk. Telesa mnogih grešnikov neprestano razmesarjajo tigri, toda njihova telesa se vedno zopet zraščajo ter so vnovič izpostavljena divjim živalim. Druga telesa prebadajo neprestano ostre pušice, drugi se zopet neprestano pečejo v rdečih razbeljenih kotlih. Ves pekel je razdeljen v deset kraljestev, v vsakem teh se kaznuje po en glavni greh. V enem teh kraljestev se trpinčijo n. pr. vsi državljani, ki niso vršili svojih dolžnosti nasproti državi, slabi davkoplačevalci, goljufi, kvaritelji živil. V drugem kraljestvu so taki, ki so se pregrešili proti *pieteti in spoštovanju, tako važnim dolžnostim* na Kitajskem. Tukaj vlečejo grešnike skozi velike mlake krvi, oziroma jih potapljajo v gnojnice; druge zopet tarejo v možnarjih v prah, zopet druge obešajo na železne kljuke. En oddelek te ogromne kaznilnice je namenjen onim, ki so opravljali službo božjo, ne da bi se bili prej umili, ki so čitali prepovedane knjige, oziroma zaničevali svete knjige, ki so nepotrebno uporabljali riž, ta božji dar, sploh tukaj so taki, ki so se pregrešili proti zapovedim bogočastja. Taki zločinci se stiskajo med dve gredi in se potem v sredi prepilijo. Zdravniki ki so pripravljali zdravila iz človeških kosti, se počasi pečejo v olju. Oskrunjevalce grobov pomečejo v ognjenike. Sodeč po velikem številu grehov, ki se kaznujejo s težkimi kaznimi, težko uide kak Kitajec temu peklu. Kaznovani bodo že tisti, ki so kakirat mrmrali zaradi slabega vremena, ženske, ki so stavile sušit perilo na streho, oziroma bolj skrbe za svoje perilo nego li za duhove svojih umrlih in njihov blagor. K sreči je pa sredstev dovolj, da se človek že na tem svetu odkupi od teh groznih muk do smrti, oziroma, da jih olajša. Spravo za neko vrsto grehov n. pr. se zadobi že s tem, da se odkupi ujete ptiče ter jih potem spusti na svobodo. Druge pregreške se popravi s tem, da se ubogim daruje krste, da si zamorejo prirediti pošten pogreb. Kdor torej po storjenih grehih takoj stori primerno pokoro, ta je gotov, da ubeži groznim mukam in trpljenju groznega kitajskega pekla. — Glede tega smo mi malo na boljšem.

Listnica uredništva.

F. L.: Poročilo smo dobili že prej od druge strani, zato smo Vaše odložili. — M. Ž. v S.: Vabilo nam je došlo prepozno, zato ga nismo priobčili. Ko bi napravili naslov pravilno, bi bilo vse v redu, sedaj pa ni.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 685. **Kranjsko.** 123 1—1

Vsled razpisa c. kr. dež. šolskega sveta z dne 7. t. m. pod št. 2723 je na II. mestni deški ljudski šoli za dobo dopusta sedanjega nadučitelja v popolnitev razpisano službeno mesto

n a d u č i t e l j a e x t r a s t a t u m

s sistemizovanimi prejemki.

Prosilci za to službeno mesto naj svoje s potrebnimi dokazili opremljene prošnje predpisanim potom

d o 1 2. j u l i j a t. l.

vlagajo pri podpisanem c. kr. mestnem šolskem svetu.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v L j u b l j a n i,
dne 12. junija 1908.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige: 101 12 3

1. Civilnopravdni zakoni (IV. zvezek Pravnikove zbirke) z obširnim slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga . . . . . **K 8·—**

2. Odvetniška tarifa; določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano **K 1·80**

3. Zakoni o javnih knjigah, zemljiških itd. (V. zvezek Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošenj in vpisov. 1908. Knjiga v dveh delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga . . . . . **K 5·60**
popolno v platno vezana . . . . . **K 6·—**

Ponatis iz knjige, navedene v točki 3.:

4. Vzgledi predlogov, sklepov in vpisov za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Broširana . . . . . **K 1·—**

5. Kolkovina in vpisnina pri zemljiški knjigi. Stenska tabela na močnem papirju. . . . . **60 h.**

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo,** s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano . . . . . **K —·40**

Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici . . . . . **K —·80**

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev.** 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga . . . . . **K —·80**

Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zložbi zemljišč.** 1908. Mehko vezano . . . . . **K 2·—**

Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari.** 1908. Mehko vezano . . **K —·80**

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštnih znamkah.

Cenovnik zastonj in poštnine prosto.

Največja in najbogatejša tvorniška zaloga priznano pravih švicarskih

Union-ur

31
52—25

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik **ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.**

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden
urar in trgovec
v Ljubljani
Prešernove ulice
nasproti frančiškanskemu samostanu.

P. n. učiteljstvu in sl. občinstvu se priporoča

Kavarna Evropa

v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Na razpolago je „Učiteljski Tovariš“ in vsi drugi slovenski in velika izbira tujih časopisov. — Za točno postrežbo in dobro pijačo je kar najbolje preskrbljeno.

Anton Tonejc,
kavarnar.

27 26—13